

EUROOPAN
TILINTARKASTUS-
TUOMIOISTUIN

Kertomus Euroopan unionin perusoikeusviraston (FRA) tilinpäätöksestä varainhoitovuodelta 2019

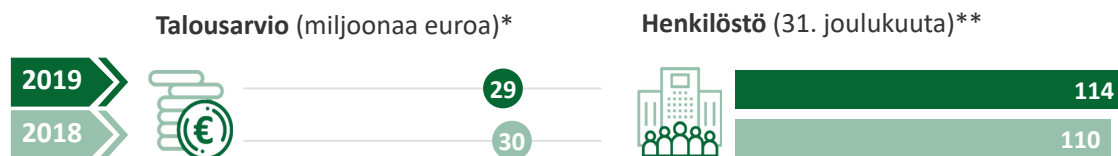
sekä viraston vastaus

Johdanto

01 Euroopan unionin perusoikeusvirasto ('virasto' tai 'FRA') perustettiin neuvoston asetuksella (EY) N:o 168/2007¹. Wienissä sijaitsevan viraston tavoitteena on tarjota apua ja asiantuntemusta asianomaisille unionin viranomaisille ja jäsenvaltioille, kun ne panevat täytäntöön perusoikeuksia koskevaa unionin oikeutta.

02 *Kaaviossa 1* esitetään viraston avainluvut².

Kaaviossa 1: Viraston avainluvut

* Talousarviota koskevat luvut perustuvat varainhoitovuoden aikana käytettävissä olevien maksumäärärahojen yhteismäärään.

** Henkilöstöön luetaan EU:n virkamiehet, EU:n väliaikaiset toimihenkilöt, EU:n sopimussuhteiset toimihenkilöt ja kansalliset asiantuntijat mutta ei tilapäisiä työntekijöitä eikä konsultteja.

Lähde: Euroopan unionin konsolidoitu tilinpäätös varainhoitovuodelta 2018 ja Euroopan unionin alustava konsolidoitu tilinpäätös varainhoitovuodelta 2019; henkilöstön lukumäärää koskevat viraston toimittamat tiedot.

Tarkastuslausuman perustana olevat tiedot

03 Tilintarkastustuomioistuimen valitsema tarkastustapa käsittää analyyttiset tarkastusmenetelmät, tapahtumien suoran testaamisen ja viraston valvontajärjestelmien keskeisten kontrollien arvioinnin. Tämän lisäksi hyödynnetään muiden tarkastajien työhön perustuvaa evidenssiä ja analysoidaan viraston toimivan johdon toimittamat tiedot.

¹ EUVL L 53, 22.2.2007, s. 1.

² Lisätietoja viraston toimivaltuuksista ja toiminnasta esitetään sen sivustolla osoitteessa www.fra.europa.eu.

Tilintarkastustuomioistuimen tarkastuslausuma Euroopan parlamentille ja neuvostolle – riippumattoman tarkastajan kertomus

Lausunto

04 Tilintarkastustuomioistuin on tarkastanut

- a) viraston tilinpäätöksen, joka sisältää tilinpäätöslaskelmat³ ja kertomukset talousarvion toteuttamisesta⁴ 31. joulukuuta 2019 päättyneeltä varainhoitovuodelta, ja
- b) tilien perustana olevien toimien laillisuuden ja asianmukaisuuden

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 287 artiklan mukaisesti.

Tilien luotettavuus

Lausunto tilien luotettavuudesta

05 Tilintarkastustuomioistuin katsoo, että viraston tilinpäätös 31. joulukuuta 2019 päättyneeltä varainhoitovuodelta antaa kaikilta olennaisilta osiltaan oikeat ja riittävät tiedot viraston taloudellisesta asemasta 31. päivältä joulukuuta 2019 sekä toimien tuloksista, rahavirroista ja nettovarallisuuden muutoksista mainittuna päivänä päättyneeltä varainhoitovuodelta viraston varainhoitoasetuksen ja komission tilinpitäjän vahvistamien kirjanpitosääntöjen mukaisesti. Kirjanpitosäännöt perustuvat kansainvälisesti hyväksytyihin julkisen sektorin tilinpäätösstandardeihin.

³ Tilinpäätöslaskelmat sisältävät taseen, tuloslaskelman, rahavirtalaskelman, nettovarallisuuden muutoksia koskevan laskelman sekä yhteenvedon keskeisistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja muut liitetiedot.

⁴ Kertomukset talousarvion toteuttamisesta käsittävät kertomukset, joissa on aggregoitu kaikki talousarviotapahtumat, ja talousarvion liitetiedot.

Tilien perustana olevien toimien laillisuus ja asianmukaisuus

Tulot

Lausunto tilien perustana olevien tulojen laillisuudesta ja asianmukaisuudesta

06 Tilintarkastustuomioistuin katsoo, että 31. päivänä joulukuuta 2019 päättyneen varainhoitovuoden tilien perustana olevat tulot ovat kaikilta olennaisilta osiltaan lailliset ja asianmukaiset.

Maksut

Lausunto tilien perustana olevien maksujen laillisuudesta ja asianmukaisuudesta

07 Tilintarkastustuomioistuin katsoo, että 31. päivänä joulukuuta 2019 päättyneen varainhoitovuoden tilien perustana olevat maksut ovat kaikilta olennaisilta osiltaan lailliset ja asianmukaiset.

Perustelut lausunnoille

08 Tilintarkastustuomioistuin toimitti tarkastuksensa kansainvälisen tilintarkastajaliiton (*International Federation of Accountants*, IFAC) kansainvälisten tilintarkastusstandardien (ISA) ja eettisten ohjeiden sekä ylimpien tarkastuselinten kansainvälisen järjestön (*International Organisation of Supreme Audit Institutions*, INTOSAI) antamien kansainvälisten standardien (ISSAI) mukaisesti. Mainittuihin standardeihin perustuvia tilintarkastustuomioistuimen velvollisuuksia kuvataan tarkemmin kohdassa ”Tarkastajan velvollisuudet”. Tilintarkastustuomioistuin toimii eettisiä tilintarkastusstandardeja käsittelevän kansainvälisen lautakunnan (*International Ethics Standards Board for Accountants*, IESBA) vahvistamien eettisten sääntöjen mukaisesti riippumattomasti noudattaen tilintarkastuksen kannalta relevantteja eettisiä vaatimuksia. Tilintarkastustuomioistuin on täyttänyt muut eettiset velvoitteensa näiden vaatimusten ja IESBAn eettisten sääntöjen mukaisesti. Tilintarkastustuomioistuin katsoo hankkineensa lausuntonsa perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tarkastusevidenssiä.

Toimivan johdon ja hallintoelinten velvollisuudet

09 Viraston toimiva johto vastaa SEUT:n 310–325 artiklan ja viraston varainhoitoasetuksen mukaisesti viraston tilinpäätöksen laatimisesta ja esittämisestä kansainvälisesti hyväksytyjen julkisen sektorin

tilinpäätösstandardien pohjalta sekä tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta. Tähän kuuluu suunnitella, ottaa käyttöön ja ylläpitää sisäiset kontrollit siten, että niiden pohjalta on mahdollista laatia ja esittää tilinpäätös, jossa ei ole petoksesta tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä. Viraston toimivan johdon vastuulla on lisäksi varmistaa, että tilinpäätöksessä mainitut toiminnot, rahoitustoimet ja tiedot ovat tilinpäätöstä sääntelevien virallisten normien mukaisia. Viraston toimiva johto on viime kädessä vastuussa viraston tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta.

10 Kun viraston toimiva johto laatii tilinpäätöstä, sen vastuulla on arvioida viraston kykyä jatkaa toimintaansa. Toimivan johdon on tuotava tarvittaessa esiin viraston toiminnan jatkuvuuteen liittyvät seikat ja laadittava tilinpäätös toiminnan jatkuvuuden periaatteen pohjalta, paitsi jos toimiva johto aikoo lopettaa yhteisön tai lakkauttaa sen toiminnan tai sillä ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

11 Hallintoelinten vastuulla on valvoa viraston tilinpäätösraportointia.

Tarkastajan velvollisuudet tilien ja niiden perustana olevien toimien tarkastamisen yhteydessä

12 Tilintarkastustuomioistuimen tavoitteena on saada kohtuullinen varmuus siitä, onko viraston tilinpäätöksessä olennaisia virheellisyyksiä ja ovatko tilien perustana olevat toimet laillisia ja asianmukaisia, ja antaa tarkastuksensa perusteella Euroopan parlamentille ja neuvostolle tai muille asianomaisille vastuuvapauden myöntäville viranomaisille tarkastuslausuma viraston tilien luotettavuudesta sekä tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta. Kohtuullisella varmuudella tarkoitetaan korkeaa varmuustasoa. Kohtuullinen varmuus ei kuitenkaan ole tae siitä, että tarkastuksessa havaitaan kaikki olennaiset virheellisyydet ja vaatimusten noudattamatta jättämiset. Virheellisyydet ja noudattamatta jättämiset voivat johtua petoksista tai virheistä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

13 Tulojen alalla tilintarkastustuomioistuin tarkastaa komissiolta tai yhteistyökumppanimailta saadut tuet ja arvioi tarvittaessa menettelyt, joilla virasto kerää palkkioita ja muita tuloja.

14 Menojen alalla tilintarkastustuomioistuin tarkastaa maksutapahtumat, kun menot ovat aiheutuneet ja ne on kirjattu ja hyväksytty. Tarkastus kattaa ennakkomaksuja lukuun ottamatta kaikentyyppiset (myös omaisuuserien hankintaan liittyvät) maksut siinä vaiheessa, kun maksu on suoritettu.

Ennakkomaksut tarkastetaan, kun varojen vastaanottaja esittää tositteet siitä, että varat on käytetty asianmukaisesti, ja virasto hyväksyy tositteen ennakkomaksun tilinpidollisen selvittämisen yhteydessä joko samana vuonna tai myöhemmin.

15 ISA- ja ISSAI-standardien mukaisesti tilintarkastustuomioistuin käyttää ammatillista harkintaansa ja säilyttää ammatillisen skeptisyyden koko tarkastuksen ajan. Tilintarkastustuomioistuimen tehtävänä on myös

- tunnistaa ja arvioida riskejä siitä, että tilinpäätöksiin sisältyy petoksista tai virheistä johtuvia olennaisia virheellisyksiä tai että tilien perustana olevien toimien kohdalla on petoksista tai virheistä johtuen jätetty olennaisella tavalla noudattamatta Euroopan unionin lainsäädäntökehyksen vaatimuksia. Tilintarkastustuomioistuimen tehtävänä on suunnitella ja suorittaa tilintarkastustoimenpiteitä näihin riskeihin vastaamiseksi ja hankkia lausuntojensa perustaksi tarpeellinen määrä tarkoitukseen soveltuvaa tarkastusevidenssiä. Riski, että petoksesta johtuva olennainen virheellisyys tai noudattamatta jättäminen jää havaitsematta, on suurempi kuin riski, että havaitsematta jää virheestä johtuva olennainen virheellisyys tai noudattamatta jättäminen, sillä petokseen voi liittyä epärehellistä yhteistoimintaa, väärennöksiä, tahallisia tietojen poisjättämisistä, väärin tietojen antamisia tai sisäisten kontrollien sivuuttamisia.
- saada käsitys tilintarkastuksen kannalta relevanteista sisäisistä kontrolleista olosuhteisiin nähden asianmukaisten tilintarkastustoimenpiteiden suunnittelua varten, mutta ei siinä tarkoituksessa, että annettaisiin lausunto sisäisten kontrollien vaikuttavuudesta.
- arvioida sovellettujen tilinpäätösperiaatteiden asianmukaisuutta ja toimivan johdon esittämien kirjanpidollisten arvioiden ja niihin liittyvien tilinpäätöksessä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- tehdä johtopäätös siitä, onko toimiva johto soveltanut asianmukaisesti toiminnan jatkuvuuteen perustuvaa kirjanpitokäsittelyä, ja tehdä hankitun tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätös siitä, liittyykö olennaista epävarmuutta sellaisiin tapahtumiin tai olosuhteisiin, jotka saattavat antaa merkittävää aihetta epäillä viraston kykyä jatkaa toimintaansa. Jos tilintarkastustuomioistuin toteaa, että olennaista epävarmuutta on havaittavissa, sen on kiinnitettävä tarkastuskertomuksessaan lukijan huomio asianomaisiin tilinpäätöksessä esitettyihin tietoihin tai annettava mukautettu lausunto, jos tiedot ovat puutteellisia. Tilintarkastustuomioistuimen johtopäätökset perustuvat tarkastuskertomuksen laatimisajankohtaan mennessä saatuun tilintarkastusevidenssiin. Tulevaisuuden tapahtumat tai olosuhteet saattavat kuitenkin johtaa siihen, että yhteisö ei pysty jatkamaan toimintaansa.

- arvioida tilinpäätöksen yleinen esittämistapa, rakenne ja sisältö sekä siinä esitetyt tiedot sekä se, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia toimia ja tapahtumia siten, että tilinpäätös on esitetty oikein.
- hankkia tarpeellinen määrä tarkoitukseen soveltuvaa tarkastusevidenssiä viraston taloudellisista tiedoista, jotta se voi esittää lausunnon tilinpäätöksestä ja sen perustana olevista toimista. Tilintarkastustuomioistuin vastaa tarkastustyön ohjauksesta, valvonnasta ja suorittamisesta. Tilintarkastustuomioistuin vastaa yksin tarkastuslausunnostaan.
- soveltuviissa tapauksissa ottaa EU:n varainhoitoasetuksen 70 artiklan 6 kohdassa säädetyn mukaisesti huomioon riippumattoman ulkopuolisen tarkastajan viraston tilien osalta suorittama tarkastustyö.

Tilintarkastustuomioistuin ilmoittaa toimivalle johdolle muun muassa tarkastuksen suunnitellun laajuuden ja ajoituksen sekä merkittävät tarkastushavainnot ja tilintarkastustuomioistuimen tarkastuksensa aikana havaitsemat mahdolliset merkittävät puutteet sisäisissä kontrolleissa. Tilintarkastustuomioistuin määrittää virastolle ilmoitetuista seikoista ne, jotka ovat olleet merkittävimpiä tilinpäätöksen tarkastuksessa tarkastuksen kohteena olevana varainhoitovuonna.

Tilintarkastustuomioistuin kuvaa kyseisiä seikkoja tarkastajan kertomuksessaan, ellei säädös tai määräys estä asianomaisten tietojen julkistamista tai – erittäin harvinaisissa olosuhteissa – tilintarkastustuomioistuin toteaa, että asianomaista seikkaa ei ole syytä julkaista kertomuksessa, koska julkaisemisesta aiheutuvien kielteisten seurausten voitaisiin kohtuudella olettaa olevan suurempia kuin tietojen julkaisemisesta yleisen edun kannalta saatava hyöty.

16 Jäljempänä esitettävät huomautukset eivät aseta tilintarkastustuomioistuimen lausuntoa kyseenalaiseksi.

Huomautukset budjettihallinnosta

17 Seuraavalle varainhoitovuodelle siirrettyjen sidottujen määrärahojen osuus oli suuri osastossa 3 (toimintamenot): niiden määrä oli 3,8 miljoonaa euroa eli 60 prosenttia (2018: 4,9 miljoonaa euroa eli 70 prosenttia). Tämä johtuu lähinnä viraston ydintoimintojen luonteesta. Ydintoimintoihin kuuluu tutkimusten rahoittamista ja muita toimia, joiden avulla on tarkoitus lisätä oikeuksia koskevaa tietoisuutta ja jotka kestävät useita kuukausia ja jatkuvat toisinaan vuodenvaihteen jälkeenkin. Virasto on vuodesta 2018 lähtien pyrkinyt parantamaan suunnittelumenettelyjä voidakseen seurata tehokkaammin viipeitä, joita ilmenee sopimusten allekirjoittamisen, palveluiden toimittamisen ja maksujen suorittamisen välillä. Merkittävä osa (28 prosenttia) vuodelle 2020 siirrettävistä osaston 3 määrärahoista sidottiin kuitenkin joulukuussa 2019, jolloin suoritettiin myös

huomattava osa (47 prosenttia) vuodelta 2018 seuraavalle vuodelle tehtyihin siirtoihin liittyvistä maksuista. Tämä viittaa rakenteelliseen ongelmaan. Ongelman ratkaisemiseksi viraston olisi edelleen parannettava talousarviosuunnitteluaan ja talousarvion täytäntöönpanosyklejä.

Aiempina vuosina esitettyjen huomautusten seuranta

18 *Liitteessä* on yhteenveto toimenpiteistä, jotka virasto on toteuttanut tilintarkastustuomioistuimen aiempina vuosina esittämien huomautusten perusteella.

Tilintarkastustuomioistuimen IV jaosto on tilintarkastustuomioistuimen jäsenen Alex Brenninkmeijerin johdolla hyväksynyt tämän kertomuksen Luxemburgissa 22. syyskuuta 2020.

Tilintarkastustuomioistuimen puolesta

Klaus-Heiner Lehne
presidentti

Liite – Aiempina vuosina esitettyjen huomautusten seuranta

Vuosi	Tilintarkastustuomioistuimen huomautukset	Tilintarkastustuomioistuimen huomautusten perusteella toteutetut toimet (Toteutettu / Kesken / Tekemättä / Ei relevantti)
2016	Talousarviomäärärahoja siirrettiin varainhoitovuodelta toiselle runsaasti. Virasto voisi harkita jaksotettujen talousarviomäärärahojen käyttöönottoa.	Ei relevantti
2017	Virastolla oli vaikeuksia saada tutkimustyön tekemistä koskevia julkisia hankintoja suoritetuksi epärealistisesti arvioitujen markkinoiden takia.	Toteutettu
2017	Sähköinen hankintamenettely: vuoden 2017 loppuun mennessä virasto oli ottanut käyttöön tiettyjen menettelyjen osalta sähköisen laskutuksen mutta ei sähköistä tarjouskilpailua tai tarjousten sähköistä toimittamista.	Kesken tarjousten sähköisen toimittamisen osalta (virasto ei voi yksin vaikuttaa asiaan) Toteutettu sähköisen tarjouskilpailun osalta

Vuosi	Tilintarkastustuomioistuimen huomautukset	Tilintarkastustuomioistuimen huomautusten perusteella toteutetut toimet (Toteutettu / Kesken / Tekemättä / Ei relevantti)
2018	Seuraavalle varainhoitovuodelle siirrettyjen sidottujen määrärahojen osuus oli suuri osastossa 3 (toimintamenot), ja siirrot oli perusteltu vain osittain. Viraston olisi parannettava talousarviosuunnitteluaan.	Kesken

Viraston vastaus

17. Virasto on tyytyväinen siihen, että tilintarkastustuomioistuin ymmärtää viraston keskeisten toimintojen luonteen, mistä johtuen hankintamenettelyiden päätökseen saattaminen voi vaatia aikaa vaihtelevasti niiden monimutkaisuuden mukaan. Hankkeet voivat myös ulottua kuluvaan vuoteen pidemmälle tai EU:n toimielimiltä voi tulla ennakoimattomia pyyntöjä milloin tahansa vuoden aikana. On syytä korostaa, että hallintoneuvoston toinen kokous pidetään aina joulukuun toisella viikolla. Edellä esitetyn perusteella virasto katsoo, että talousarvion hyvää toteutusta on mitattava myös peruutettujen määrärahojen eikä seuraavalle varainhoitovuodelle siirrettyjen määrärahojen määrällä. Lisäksi erittäin korkea talousarvion toteutuma on tärkeä indikaattori viraston moitteettomasta varainhoidosta.

TEKIJÄNOIKEUDET

© Euroopan unioni, 2020.

Datan ja asiakirjojen uudelleenkäyttöä koskevat Euroopan tilintarkastustuomioistuimen periaatteet pannaan täytäntöön avoimen datan politiikkaa ja asiakirjojen uudelleen käyttämistä koskevalla [Euroopan tilintarkastustuomioistuimen päätöksellä 6-2019](#).

Ellei toisin ilmoiteta (esimerkiksi yksittäisissä tekijänoikeusilmoituksissa), Euroopan tilintarkastustuomioistuimen sisältöihin, jotka EU omistaa, myönnetään käyttöoikeudet [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\) licence](#) -käyttöoikeuden nojalla. Tämä merkitsee, että uudelleenkäyttö on sallittua, jos sisällön tuottaja mainitaan asianmukaisesti ja sisältöön tehdyistä muutoksista ilmoitetaan. Uudelleenkäyttäjät ei saa vääristää asiakirjojen alkuperäistä merkitystä tai sanomaa. Euroopan tilintarkastustuomioistuin ei vastaa mistään seurauksista, jotka johtuvat uudelleenkäytöstä.

Uudelleenkäyttäjän on hankittava tarvittavat lisäoikeudet, jos tietyssä sisällössä (esimerkiksi Euroopan tilintarkastustuomioistuimen henkilöstöstä otetuissa valokuvissa) esitetään tunnistettavissa olevia henkilöitä tai jos sisällössä on mukana kolmansien tahojen töitä. Jos tällainen lisäoikeus saadaan, yllä mainittu yleinen käyttöoikeus peruuntuu. Lisäoikeutta koskevassa luvassa on selvästi ilmoitettava käyttöoikeuden rajoitukset.

Jos sisällöt eivät ole EU:n omaisuutta, voi olla, että lupa niiden käyttöön tai jäljentämiseen on pyydettävä suoraan asianomaisilta tekijänoikeuksien haltijoilta.

Tietokoneohjelmistot tai asiakirjat, joihin kohdistuu teollisoikeuksia, kuten patenteja, tavaramerkkejä, rekisteröityjä malleja, logoja ja nimiä, eivät kuulu Euroopan tilintarkastustuomioistuimen uudelleenkäyttöperiaatteiden piiriin, eikä niiden käyttöön anneta lupaa.

EU:n toimielinten verkkosivuilla (joiden verkkotunnuksen loppuosa on europa.eu) on linkkejä ulkopuolisille verkkosivuille. Koska Euroopan tilintarkastustuomioistuin ei vastaa näistä sivustoista, on suositeltavaa, että tutustutte niiden tietosuoja- ja tekijänoikeusperiaatteisiin.

Euroopan tilintarkastustuomioistuimen logon käyttäminen

Euroopan tilintarkastustuomioistuimen logoa ei saa käyttää ilman tilintarkastustuomioistuimen ennakkosuostumusta.